Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 126. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 3, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 3-го ЛИПНЯ 1996 р. Ч. 126. РІК CIII.

1776 4-го ЛИПНЯ — ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ АМЕРИКИ 1996

„Ми вважаємо ту правду очевидною, що всі люди були створені вільними…" (З Декларації Незалежности).

НРУ ОПРИЛЮДНИВ ЗАЯВУ

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 1-го липня, інформаційне агентство Рух-прес оприлюднило заяву Народного Руху України, в якій констатується, що від 28-го червня 1996 року незалежна Україна має свою Конституцію.

Автори документу пишуть: "Спільними зусиллями Президента, депутатів-державників, політичних організацій демократичного, патріотичного спрямування, зусиллями всіх громадян України, які словом і чином підтримали Конституцію, — Україна визначила своє майбутнє... Але на цьому боротьба за державність не завершилася. У Верховній Раді й суспільстві залишаються сили, які відверто виступають проти української держави, її Конституції. Наївним було б уважати, що ці сили здатні переродитися за один день. Варто переглянути списки поіменного голосування за Конституцію, варто побачити цинічний вираз обличчя комуністичних лідерів, які не спромоглися піднятися з крісел під час виконання Державного Гимну України, остаточно затвердженого Конституцією. Три чверті членів комуністичної фракції за Конституцію не голосували.

Ілюзії щодо можливості консолідації всіх політичних сил українського суспільства можуть завдати великої шкоди економічному й політичному розвиткові держави. Рух закликає до згуртування всі демократичні й державницькі організації, всіх, хто прагне добра на Україні".

О. МОРОЗ ПРОВІВ НАРАДУ З КЕРІВНИКАМИ ФРАКЦІЇ

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 1-го липня, голова українського парламенту Олександер Мороз провів робочу нараду з головами комісій та керівниками депутатських груп і фракцій.

Під час зустрічі О. Мороз наголосив, що "відповідно до Конституції України Президія Верховної Ради припиняє свої функції. Підготовка і формування порядку денного праці Верховної Ради відтепер лягає безпосередньо на комісії й апарат Верховної Ради". Таким чином, сказав голова парламенту, переорієнтовується законодавчу діяльність, формується законодавче поле, яке сприятиме органічному входженню Конституції в суспільне життя. Підкреслювалося необхідність формування у виборців суспільної думки про важливість ухвалення Конституції для стабілізації в політиці, економіці та в державі в цілому.

Порушувалося питання про початок формування Конституційного суду, про дочасне припинення уповноважень депутатів, які не перейшли на постійну працю в парлямент тощо. Для розгляду на сесії рекомендовано низку законопроєктів про внесення змін і доповнень до Кримінально-процесуального кодексу, до законів про податок на промисел, соціальний захист військовослужбовців та інших.

О.Мороз того ж дня виступив на пресовій конференції, присвяченій підсумкам конституційного процесу. На його думку, той факт, що Конституцію ухвалила саме Верховна Рада, є "надзвичайно позитивним" і свідчить про стабільність політичної ситуації в Україні. Одним з головних він вважає положення щодо організації влади. Конституційний договір віднині не діє. Головою держави є Президент, головою виконавчої влади — прем'єр-міністер, призначений за поданням Президента і ухвалений половиною голосів від конституційної більшости Верховної Ради.

Відбулися зміни і в структурі керівництва Верховної Ради. Після того, як депутати-сумісники визначаться із своїм місцем праці, чимало вакантних місць з'явиться у фракціях "Реформи", "Незалежні", "Аграрники за реформи" та інших.

О.Мороз схвально відгукнувся про депутатів від фракції комуністів України, які, на його думку, "могли заблокувати багато спірних з їх точки зору питань, але не зробили цього". Щодо розташування чужоземних військ на території України, то голова парламенту зазначив, що це можливо тільки на засадах міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою".

Перша лейді поїхала до Европи

Вашінгтон. — Перша лейді Гілларі Родем Клінтон розпочала 11-денну візиту до семи країн Центральної Европи. Метою її подорожі є підтримка молодих демократичних урядів, які прийшли до влади після повалення комуністичних диктатур.

Першу свою зупинку Г. Клінтон зробила у Букарешті, румунській столиці, прибувши туди 1-го липня. Відтак вона поїхала до Польщі, а далі її чекатимуть Чехія, Словаччина, Мадярщина, Естонія, а також Фінляндія.

Американські коментатори іронічно дискутують з того приводу, чи допоможе ця візита повернути Першій лейді захитаний "вайтвотергейтом" авторитет. А зовсім недавно виявилося, що саме Г. Клінтон активно сприяла прийняттю на пост керівника служби безпеки Білого Дому людину, яка протизаконно рилася у біографічних документах чільних республіканців, намагаючись знайти там компромітуючі матеріяли. Вислідки останніх опитувань американської громадської думки свідчать не на користь Першої лейді.

Це вже сьома заокеанська подорож Г. Клінтон без Президента.

Уряд надіється на японських інвесторів

Київ. — Прем'єр-міністер Павло Лазаренко сказав на зустрічі з японським міністром закордонних справ Юкіхіко Ікедою, що Уряд України надаватиме пріоритет японським бізнесменам у приватизації українських підприємств в рамках конкретних інвестиційних проєктів. Ця приватизація здійснюється за умови вкладу в підприємство фондів, для дальшого його розвитку.

П. Лазаренко поінформував Ю. Ікеду, що в Україні завершено малу приватизацію, а до кінця цього року буде проведено й велику. Уряд тепер, за словами прем'єра, робить суттєві кроки щодо приватизації підприємств під конкретні інвестиційні проєкти, в яких і надаватиме перевагу японцям.

Український прем'єр також підкреслив, що Україна виконує свої зобов'язання перед міжнародними фінансовими організаціями і це, за його словами, закладе надійні підвалини для піднесення її економіки.

Ю. Ікеда наголосив, що Японія розглядає незалежну Україну як важливий фактор підтримання і зміцнення стабільности в Европі і всьому світі.

Як один з найбільших світових донорів економічного розвитку, Японія активно надає фінансово-технічну допомогу Україні.

П. Лазаренко щиро подякував уряду Японії за розуміння ситуації в Україні і підтримку.

ЯКУ ГЕОГРАФІЮ ВЧАТЬ РОСІЯНИ?

Москва. — Міністерство освіти Російської Федерації рекомендувало до друку підручник "для загальноосвітніх навчальних закладів", себто для звичайних шкіл, під назвою "Географія Росії. Населення та господарство". З чисельних мап і схем, уміщених у підручнику, російські школярі мають змогу довідатися, що до центрів "агропромислового комплексу Росії" належать Харків, Вінниця, Дніпропетровське, Херсон і навіть Тернопіль; що серед головних "російських" портів є Одеса, Миколаїв і Маріюпіль; а головні "рекреаційні центри Росії" розташовані зокрема в Одесі, Криму та Карпатах.

Подібні "географічні" погляди сповідують і автори недавно виданого підручника "Природа Росії", теж рекомендованого Міністерством освіти РФ. На більшості мап і схем тут також показано територію не Росії, а всього колишнього СССР, та ще й з обґрунтуванням доцільности саме такого погляду на "єдиний простір країн СНД і Балтії".

Виглядає, що росіяни вирішили не утруднювати себе покищо виготовленням нових мап — вочевидь, щоб за кілька років не переробляти їх знову, відповідно до проголошеної російським урядом стратегії "дальшої інтеграції країн СНД". А що нові покоління школярів виховуються на таких поглядах, надії на швидке одужання цієї нації від імперсько-маніякального синдрому, на жаль, невеликі.

Висловлювання А. Лебедя не сподобалися американцям

Вашінгтон. — Пресовий секретар американської Адміністрації Майк МакКеррі повідомив, що Білий Дім має намір вимагати від Росії офіційних пояснень з приводу останніх висловлювань нового секретаря російської Ради Безпеки Алєксандра Лєбедя.

Мова йде про виступи генерала А. Лебедя перед учасниками конференції Союзу патріотичних і національних організацій Росії, члени якого активно підтримали кандидатуру А. Лебедя на пост російського президента. Отже, секретар Ради безпеки категорично сказав, що в Росії нема місця „чужій росіянам секті мормонів". На його думку, „такі секти треба виводити за рамки законів", тобто заборонити.

„Ця заява є образлива і тривожна,—так прокоментував слова А. Лебедя представник Державного департаменту Ніколас Бирнс. Свободу релігії гарантують закони Росії і ми чекаємо, що вони, ці закони, там будуть не тільки на папері, але й на практиці".

Стало відомо, що висловлювання А. Лебедя занепокоїли російського прем'єр-міністра Віктора Черномирдіна, який був присутній на ліонській зустрічі лідерів „великої сімки" і хотів заручитися обіцянкою західних держав щодо нових багатобільйонових кредитів для Росії. Тим часом слова А. Лебедя не пройшли мимо уваги дипломатів З'єднаних Стейтів Америки та їхніх европейських союзників, і цілком можливо, що вони не схочуть бути дуже щедрими після немудрих заяв А. Лебедя.

Спостерігачі припускають, що такий відвертий прояв вульгарного російського націоналізму і антидемократизму з боку вчорашнього противника, а тепер політичного прибічника Боріса Єльцина зумовлений бажанням президента схилити на свій бік „твердих патріотів" під час другої тури президентських виборів.

„Ню Йорк Таймс" присвятив Конституції України дуже мало місця

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Щойно недільне число щоденника „Ню Йорк Таймс" подало в коротких вістках зі світу дуже скупу інформацію, що 29-го червня Верховна Рада України прийняла першу Конституцію України, після довгих місяців дискусій і спротиву комуністичних депутатів Верховної Ради. Інформація також подає, що комуністична партія має найбільшу силу у Верховній Раді і саме її члени вперто гальмували конституційний процес, і особливо вороже виступали проти приватизації землі та підприємств, як також вимагали зрівняння російської мови з українською. Вістка інформує також, що за прийняття конституції було подано 315 голосів, проти — 36, і що дискусії тривали 23 години.

Ніяких точніших коментарів „Ню Йорк Таймс" не подає.

ЧИ ДІЙДЕ ДО СУДУ НАД Р. КАРАДЖИЧЕМ?

Гага, Голляндія. — Міжнародний трибунал ООН оголосив офіційне звинувачення восьми боснійським сербам у справі зґвалтування мусулманських жінок під час війни в Боснії-Герцеговині. Це перший випадок, коли зґвалтування розглядається як воєнний злочин. Ні в Нюренберзі, ні в Токіо, де судили воєнних злочинців після Другої світової війни, такі злочини не виокремлювалися з загальних справ про брутальну поведінку окупаційних військ та наругу над цивільним населенням.

Ставлення Міжнародного трибуналу до цієї проблеми змінилось як з огляду на дедалі пильнішу увагу до прав жінок у сучасному світі, так і з огляду на величезні масштаби, що їх набуло яви-

(Закінчення на стор. 3)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ТИЖДЕНЬ МОЛОДІ

ОДЕСА. — У місті від 24-го до 30-го червня, з ініціятиви Координаційної ради лідерів молодечих, громадських та культурних організацій, відбулися широкомаштабні заходи під загальною назвою "Молодіжний тиждень в Одесі". У програмі тижня — обласний фестиваль-конкурс молодих літераторів, екологічна програма "Дністровські акції", презентація Одеського молодечого клюбу "Лідер" та молодечої газети "Спостерігач".

ВИЗНАЮТЬ НЕСПРОМОЖНІСТЬ КОЛГОСПІВ І РАДГОСПІВ

КИЇВ. — Міністерство сільського господарства України інформує, що число дефіцитних сільсько-господарських підприємств цього року збільшилося у 5.3 раза порівняно з минулим, 1995 роком. Керівники міністерства вважають, що ситуацію може виправити зміна форми власности. У зв'язку з цим Фонд державного майна зобов'язав регіональні відділи ініціювати приватизацію радгоспів і будівельних та агросервісних підприємств.

ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ВІДБУДЕТЬСЯ 1999 РОКУ

КИЇВ. — Тут у Кабінеті Міністрів відбулося перше організаційне засідання Національної ради з питань статистики. Міністер статистики Микола Борисенко зазначив, що статистика дуже важлива, оскільки вона може показати, коли економіка хвора. Окрім єдиного державного реєстру підприємств і організацій, зазначив міністер, необхідно готуватися до перепису населення. Саме це, на його думку, є базою для вивчення перебігу демократичних, соціяльних та інших процесів. Після останнього перепису, що відбувся у 1989 році, життя громадян і структура населення суттєво змінилася. Національна рада запляновувала перепис населення на 1999 рік. На лютий 1997 року плянувалося здійснити детальний перепис населення в Донецькій області, але процес загальмовано через відсутність фінансів.

НЕ ХОЧУТЬ ПРИВАТИЗАЦІЇ

КИЇВ. — Рада профспілки Бориспільського авіяційного підприємства вимагає призупинити виконання наказу міністра транспорту про корпоратизацію, авкціонування та приватизацію летунської компанії "Авіялінії України". Керівники профспілок вважають, що цей наказ обмежує права та інтереси колективу підприємства і суперечить законодавству. Вони вимагають призупинення дії наказу та розслідування цієї справи.

РЕКТОР ВІДДАВ СВОЮ НАГОРОДУ УНІВЕРСИТЕТОВІ

КИЇВ. — Ректор Університету „Києво-Могилянська Академія" д-р Вячеслав Брюховецький передав свою нагороду, 5,000 дол., на фонд університету. Нагороду Фундації Тетяни та Омеляна Антоновичів вручили йому на черговій щорічній презентації, що відбулася в столиці цими днями.

ВІДКРИТО АВІЯМІСТ ДО ОАЕ

ОДЕСА. — Між Одесою і столицею Об'єднаних Арабських Еміратів Дубаї відкрито регулярне летунське сполучення. Поштовх цьому дала підписана рік тому двостороння міжурядова угода та встановлення 50 українськими підприємствами ділових відносин з фірмами ОАЕ. Нова летунська лінія дає змогу підприємцям України літати також у Сінгапур, Таїланд, Мельбурн.

ПРОДОВЖЕНО ТЕРМІН ОТРИМАННЯ ПРИВАТИЗАЦІЙНИХ СЕРТИФІКАТІВ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма своїм указом продовжив термін отримання приватизаційних майнових сертифікатів до 1-го жовтня, оскільки до кінця червня багато громадян не встигли їх отримати. Перший заступник голови Фонду державного майна Євген Григоренко вважає, що до 1-го жовтня часу цілком досить для їх отримання всіма бажаючими. Є.Григоренко також повідомив, що готується концепція другого етапу приватизації промислових підприємств. Вже відбулися два спеціялізовані сертифікатні авкціони, де приватизація здійснювалася не за гроші, а за сертифікати.

РОСІЙСЬКА ФЛЬОТА ХОЧЕ ПРИВЛАСНИТИ МІСТО

СЕВАСТОПІЛЬ. — Тут напередодні прийняття Конституції України відбулося засідання Військового наукового товариства російської Чорноморської фльоти. Його учасники відзначили, що дві фльоти не можуть бути розташовані в одному місті і що Севастопіль має залишитися базою тільки російської Чорноморської фльоти. Учасники засідання запевняли, що нинішній бойовий стан Чорноморської фльоти не відповідає необхідному рівневі і що це сталося через розподіл фльоти.

У зв'язку з Днем Незалежности, який припадає на четвер, 4-го липня, бюра Головного Уряду УНС, видавництво і наші редакції будуть в цей день закриті, а наступне число „Свободи" вийде у п'ятницю, 5-го липня. — Ред.

В АМЕРИЦІ

НАБЛИЖЕННЯ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР в Атлянті робить життя місцевих бездомних і жебраків дедалі складнішим, оскільки міська влада щораз частіше заарештовує їх під найрізноманітнішими приводами. Правозахисні організації звертають увагу на протизаконність таких дій і порівнюють їх із брутальним виселенням усіх "підозрілих" та "антиуспільних" елементів з Москви напередодні Олімпіяди 1980 року. В Атлянті, порівняно невеликому місті, де є 366,000 мешканців, нараховується від 11,000 до 24,000 бездомних, котрі, вочевидь, не додають місту привабливости в очах туристів.

У СВІТІ

НАПЕРЕДОДНІ ДРУГОГО голосування на президента Росії публічна опінія і преса занепокоєна станом здоров'я Боріса Єльцина, що вже від кількох днів не появляється ніде і не промовляє до своїх виборців. Вперше після цієї кількаденної мовчанки він коротко виступив по телебаченні і радіо в неділю, 30-го червня, але обсерватори завважили певну безкомфортність у його поведінці, як також нездоровий зовнішній вигляд. Незважаючи на те загальна опінія уважає, що Б. Єльцин виграє у середу другу туру виборів, хоч спостерігачі передбачають, що голосуватиме куди менша кількість людей, як за першим разом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

З Днем Незалежности, Америко!

Цього року найбільш величаве свято Америки — роковини проголошення незалежности, будуть мати винятково рівну дату, бо аж 220 років від пропам'ятного дня 4-го липня 1776 року. Можливо, що з того приводу ці святкування набудуть особливої урочистости не лише кількістю зібрань і наодмінно урочих штучних вогнів, але також якісним змістом промов, що їх будуть з того приводу виголошувати державні мужі, які так активно підготовляються до виборів президента країни, що вже не за горами.

Одне певне, що 4-те липня — це беззастережно державне свято, яке визнають усі громадяни за найважливіший день року в нашій країні, в тій, в якій живуть і яка є для них батьківщиною, дарма що багато з них приїхали сюди з різних сторін світу, змушені вибирати нову країну проживання з політичних чи матеріяльних мотивів.

Так постав День Незалежности, в якому в 1776 році проголошено власне ту історичну Проклямацію, що її так часто і завжди з величезною пошаною цитують усі, бож вона є повна значення і наповнена пієтизмом до тих батьків народу, які своїм політичним розумом і своєю повагою допровадили і укріпили могутність і піднесли авторитет цієї країни.

Розуміється, як і в стосунку до всіх свят — церковних чи державних, — американський комерціоналізм старається взяти верх перед іншими почуваннями і замінити День Незалежности на ще один родинний „пікнік", в якому найважливішу ролю відіграє погода, зустріч із друзями та смачна їжа.

Але таки цей популярний спосіб відзначення 4-го липня не є вистарчаючим для поважно думаючих громадян, а передусім для тих, що в даний момент відповідають за добро американської держави і тому святочна і поважна хвилина переважає, а на неї звертає увагу не лише патріотично думаючий американський народ, а цілий світ.

Від 4-го липня 1776 року Америка стала твердо на підвалинах своєї незалежности, і ця дата залишиться незмінною, як довго існуватимуть ЗСА. Власне стабільність і непорушність того державного свята повинні стати для нас прикладом, вартим наслідування. Особливо для нас важливо тепер, коли ми вже п'ять років самі маємо можливість і щастя (на два місяці пізніше) відзначати день проголошення незалежности України. Чи, однак, робимо це всі з таким самим пієтизмом?

Коли пишемо ці рядки, до дати 24-го серпня долучилася ще одна, визнана державним святом, — 28-ме червня, день, коли, врешті, схвалено так довго дискутовану, очікувану, бльоковану і жорстоко поборювану українську Конституцію.

Так, ми тепер без жодних застережень можемо нарівні з Америкою відзначати урочисто своє державне свято таке ж важливе і рівне за своїм значенням, як 4-те липня для всього американського народу.

Маємо Конституцію, маємо незалежну Україну, отже найвищий час залишити спомини про 1-ше травня чи жовтневу революцію, а звикати віддавати належну честь новому конституційному процесові. Хай же і над Україною гряне сальвами урочистий фаєрверк. Як радісно, що врешті і нам усміхнулася доля і ми можемо нарешті радіти і відзначати свою незалежність. Як добре, що тепер, слухаючи відгомону американського державного свята, ми тут можемо з гордістю сказати, що і у нас є своє державне свято і що у цей день ми стоятимемо з високо піднесеними головами і усміхом на обличчі, коли звучатиме наш національний гимн, визнаний Верховною Радою, який зобов'язує усіх громадян шанобливо стояти під його звуки.

220 років американський народ вже святкує 4-те липня, з яким зв'язане проголошення історичної Проклямації, і 220 років це відбувається в той самий день та з тими самими церемоніями. Приєднаймося і ми до того торжества, однак з побажаннями не лише для Америки, але і віншуваннями для України. Щоб її незалежність міцніла з кожним роком і щоб наша держава стала такою могутньою серед держав світу, як була і буде американська.

"God bless America" і "Ще не вмерла Україна"!

Юрій Самійлів

ОЗНАКА НАЦІЇ

Проблемам побудови української національної держави відводиться дуже багато місця на шпальтах нашої преси. Проте, як правило, висвітлення цієї проблеми не виходить за рамки констатації. Тим більше, мало хто з оглядачів пов'язує становлення держави з проблемою функціонування української мови. У цій статті на наочних прикладах ми пропонуємо дієвий рецепт побудови національної держави саме через всебічне поширення української мови.

Частина перша. Констатаційна

Русифікація України протягом мало не півтисячоліття велася, як то кажуть, семимильними кроками. Змінювалися тільки гасла. Так, у книжці „Под скипетром Романовых", що вийшла у Санкт-Петербурзі 1912 року та перевидана 1991 року у Хмельницькому (!), усі східні слов'яни напряму називаються „русскими". Метою царського дому Романових, згідно з цією книгою, було об'єднання отих „русских" в одній імперії та поширення на них „общерусских" законів. Існування ж українців та білорусів як народів заперечувалося взагалі.

З настанням большевицької епохи згадані народи отримали право на існування, але тільки на папері. Бо кінцевою метою комунізму була побудова безклясового суспільства на всій плянеті, яке спілкувалося б однією мовою. Звичайно, що не англійською. Щоправда, життя внесло свої корективи до цих плянів, і для підтримання сякого-такого образу на світовій арені московська верхівка змушена була про міжнародне око підтримувати українську культуру та мову. Проте ця підтримка була дуже специфічною, бо справжні носії української культури нещадно винищувалися. Згадаймо хоча б смертний вирок Левкові Лук'яненкові, винесений 1961 року. Проте видимість існування української культури, особливо для чужинців, в СССР була.

Однак СССР, не доживши до 2000 року, благополучно розвалився, на його території зформувалися національні (чи псевдонаціональні) держави, у яких, здавалося б, були всі умови для розвитку національних культур. І спочатку, у 1991-1993 роках, процес їхнього розвитку нібито пішов. Принаймні в Україні. Але після цього періоду почався „відступ", і ситуація погіршилася вкрай. Такого, як тепер в Україні, не було навіть у найчорніші часи царату. Чому ж так сталося?

Частина друга. Аналітична

Після розвалу Союзу багато обивателів відчуло нічим не обмежену свободу робити все, що заманеться. І не робити того, чого не хочеться. Спочатку багато хто з обивателів кинувся вивчати українську мову, бо їх підганяла до цього не національна свідомість, а звичайнісінький страх перед „начальством" чи урядом. Проте з часом отой обиватель упевнився, що ніхто знання мови від нього не вимагає, і, як наслідок, не тільки перестав цінувати рідну мову, але ще й демонстративно підкреслювати свою ворожість до всього українського. Цим одразу ж скористалися усілякі московські запроданці та сумнівні ділки (яскравий взірець останніх — керівний склад усяких „Вєдомостєй", „Новостєй" та „Зєркал"), які на ниві національно-культурного невігластва та люмпенівської ворожости до усього, що змушує напружувати мізки, почали роздмухувати антиукраїнські настрої, робити свої темні оборудки.

Отже, причина сьогоднішнього жалюгідного стану української культури та передусім мови в Україні — звичайні лінощі, помножені на люмпенівську агресивність до тих, хто ці лінощі закликає перебороти. Звичайно, великою мірою тут завинило і керівництво держави. Бо саме від нього залежало, чи стане українська культура в Україні національним пріоритетом.

Частина третя. Ілюстративна

Країни Балтії (Естонію, Латвію та Литву) доморощені промосковські політологи та соціологи (на зразок відомого Малінковича) порівнювати з Україною не люблять — мовляв, і умови там не ті, і люди не такі, і в Союзі вони були менше... Але, попри всі відмінності, і ми й вони жили під спільним московським ярмом, яке нівелювало їхні культури чи не сильніше за українську. Приблизно в один час наші держави вибороли незалежність. Проте вони значно далі пішли у справі державотворення, ніж ми. Чому це так? Адже закиди в адресу прибалтів на зразок „вони патологічно ненавидять росіян, та й слов'ян взагалі" є безпідставними, автор цих радків пересвідчився у цьому на власному досвіді. Просто тамтешні політичні діячі, які змінили московських ставлеників, значно більшою мірою усвідомили необхідність побудови саме національної держави, а не якогось там „гражданского общества" чи чогось подібного. Як і в Україні, в Естонії, а особливо в Латвії суспільство було надзвичайно русифікованим, хоча ця русифікація мала трохи інший характер, ніж у нас. Там було значно більше у відсотковому відношенні етнічних росіян, ніж в Україні: в Естонії їхня кількість складала 33 відсотки, а в Латвії — доходила аж до 50! Але одразу після встановлення державности в тих країнах були прийняті надзвичайно жорсткі (особливо в Латвії) закони про громадянство, державну службу та право власности. Згідно з цими законами громадянином не міг вважатися жоден, хто не складе іспиту з державної мови. А негромадяни не мали права обіймати посади на державній службі, приватизувати квартиру чи будинок, зареєструвати суб'єкт підприємницької діяльности... Скільки тоді у московській пресі пролилося бруду на Латвію та Естонію!!! А як лютували люмпени-„совки", які знати нічого не хотіли, окрім свого напівматірного жарґону (назвати це російською мовою язик не повертається)! Проте уряди та парляменти балтійських країн не піддалися на провокації власних та закордонних манкуртів та запроданців, і ось тепер Латвія та Естонія мають цілком нормальне суспільство, в якому немає ніяких комуністів чи якихось ще „совєтскіх патріотов", які закликали б до Союзу. Бо якщо б такі там і знайшлися, їх би не сприйняли навіть російські мешканці Нарви чи Даугавпілсу. Адже можна вигукувати будь-які гасла та розповсюджувати пропаґанду, але коли рівень життя у балтійських країнах ненабагато нижчий за Фінляндію, як може сприйматися просовєтська пропаґанда! Ось завдяки чому, всупереч московській дезінформації, не було з балтійських країн ніякої еміґрації „русскоязычных" у Росію. Ось чому досить швидко, майже одразу почало вчити „русскоязычное население" латиську та естонську мови, хоч їх, особливо естонську, вивчити росіянинові ой як важко! Проте оволодівали і досить наполегливо.

Все, про що ми розповіли, має ще один аспект. Адже загальновідомо, що багато росіян, а особливо москвичів, інші народи за людей не вважають. Так, ми для них — „хахли", а ні в якому разі не українці; киргизи, узбеки, казахи, таджики та подібні — „чурки"; вірмени, грузини, ті ж чеченці чи аварці — „азера". Так ось, балтійські країни привчили росіян ставитися до своїх громадян як до справжніх іноземців, достойних усілякої поваги. Досяглося цього досить просто: якщо ти приїхав до країни — будь ласка, поводь себе, як вимагають закони та громадська мораль. А якщо спробуєш бешкетувати в ресторані чи на вулиці або назвеш литовця „лабасом" чи латиша „гансом" — одразу з'явиться поліція та витурить тебе за межі країни. Причому ґарантується занесення до „чорного списку" та позбавлення права в'їзду на територію держави на п'ять років.

Отже ми бачимо, що процес становлення національних держав у Балтії починався з якнайширшого впровадження в громадське життя рідних мов. Очевидно, саме такий шлях чекає й Україну.

Частина четверта. Висновки

Не варто було б так докладно розповідати про життя балтійських країн, якби від них не можна було дечого навчитися нам, українцям. Отже, поки є час, ми всі, від президента до двірника, маємо брати приклад у побудові національної держави з балтійців. Перш за все ми мусимо усвідомити, що м'якотілих, як правило, з'їдають, а зрусифікований обиватель ніколи мови не вивчить та культури не сприйме інакше, ніж примусово. Отже, ми, українці, маємо докласти зусиль для примусової україні-

(Закінчення на стор. 3)

Наталя Кравчук

„Універсум" — вікно у світ

На українському читацькому ринку від грудня 1993 року періодично (що два місяці) появляється журнал „Універсум", у замислі покликання якого було „консолідувати зусилля інтеліґенції і стимулювати мислення читачів не як провінціялів, а як членів, принаймні, Европейського співтовариства". Гортаючи журнал, можна сміло сказати, що він з кожним числом набирає динаміки, бо шеф-редактор Олег Романчук — автор ідеї „Універсуму" — підключив до співпраці ряд фахівців з різних ділянок життя, а також має свої представництва у ЗСА, Парижі та Варшаві.

Нині вельми на часі є виношування економічних питань, бож колишні соціялістичні країни проходять трансформацію у всіх сферах життя. У журналі подається до відома (мабуть, уперше), що у XX ст. мало хто мав такий могутній вплив на розвиток економічної науки, як український вчений-мислитель Михайло Туган-Барановський.

Зацікавленість у світі теорією криз М. Тугана-Барановського на початку XX ст. була такою великою, що, наприклад, у Франції в 1912 р. навіть створили постійний комітет для передбачення промислових криз, який виходив з концепцій українського вченого.

У журналі Ярослав Довгий — доктор наук — розповідає про нинішню економічну кризу в Україні, що безпосередньо відчутна на всіх рівнях життя, отже спонукає економістів розробляти моделі переструктуризації виробництва.

Прочитавши статтю д-ра Степана Вовканича про інтелектуальний потенціял нації, можна бути гордим за цілу плеяду вчених української нації, що увійшла в пантеон світової науки. Є ними, між іншим, Ю. Дрогобич, В. Вернадський, Ю. Кондратюк, С. Тимошенко, М. Кравчук та І. Пулюй.

Д-р С. Вовканич дуже аналітично підійшов до сфери людського інтелекту, в якому найвищим потенціялом розвитку є духовна аристократія нації як мозковий центр і рушійна сила суспільного поступу.

Журнал поділений на розділи: політика, економіка, соціологія, реалії сьогодення та культура. В останньому знаходимо цікаву статтю Олександра Федорука (доктора мистецтвознавства) „Культурні цінності як чинник національного самоусвідомлення", де, між іншим, є інформація, що „перспективним вважається співробітництво з Польщею, на території якої знаходиться величезна кількість пам'яток українського народу, в тому числі унікальні національні реліквії.

Досі відомо, що президент Л. Валенса передав Україні архів товариства „Просвіта". А що з іншими скарбами культури України, які без сліду залежуються в маґазинах польських інституцій, в тому числі й Національного музею (хоч би згадати дві картини Шевченка)?

Журнал друкує маловідомі сторінки історії, між іншим, про Берестейський мир з 9 лютого 1918 р., який виніс Україну після 200-літньої неволі до рівня інших держав, але Росія всякими способами фальшувала цей історичний факт.

„Універсум" реґулярно друкує матеріяли, присвячені діяльності українських дипломатичних установ за кордоном: у ЗСА, Франції, Німеччині, Польщі...

У числі з листопада-грудня 1995 р. дуже цікавою є розмова кореспондента журналу з Костянтином Морозовим — колишнім міністром оборони України.

Ольга Пасічник — одна із мистецьких візитівок незалежної України, від року солістка Варшавської камерної опери (на контракті), не лише зачаровує своїм прекрасним голосом слухачів у концертних залях світу, а й підтримує чим може українських виконавців, допомагає матеріяльно дитячому будинкові на Рівненщині, дає доброчинні концерти. Бере активну участь у відновленні діяльности Острозького колеґіюму, ректором якого є її батько, доктор психології. Журнал „Універсум" розповідям про молоду співачку з України присвятив чимало місця.

Радакційна колеґія, очолювана письменником Олегом Романчуком, закликає інтелектуальну еліту, фахівців різних галузей науки, виробництва, культури брати участь у процесі спілкування зі світом за посередництвом журналу „Універсум", через нього творити образ України. Можливе це шляхом передплати (30 дол.) і зв'язку з редакцією. Ось адреса: 290065, м. Львів, а/с 2994.

ЗБЕРЕЖЕННЯ НАШОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТИ

Михайло Ляхович
(Союз русинів і українців Юґославії)

ПРОБЛЕМИ БАЛКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(З матеріялів пленарної сесії СКУ 31-го травня і 1-го червня)

II

Обставини, в яких жили українці у Боснії, ніколи не були простими. Боснія була найбільш догматичною юґославською республікою, в якій поліція мала необмежену владу. Українці проживали здебільша в північній Боснії, де сербське населення переважало і місцева сербська влада прямо переслідувала чільних осіб українського національного і церковного життя. Хоч декляративно вони говорили про рівні права всіх, на практиці цього не було. Українці спромоглися мати тільки два культурно-освітні товариства та тижневу радіопередачу на Радіо Баня Лука, але це все було під жорстоким наглядом і цензурою. Українці у Боснії заснували Спілку українців Боснії вже після того, як на виборах у Боснії Комуністична партія втратила владу.

Коли в кінці 80-их років у Східній Европі почалася відлига, русини і українці Юґославії почали клопотатися перед юґославськими властями про створення Союзу русинів і українців Юґославії. Це нам вдалося щойно в 1990 році. Союз русинів і українців Юґославії складався з трьох частин: Союзу русинів і українців Воєводини (Сербії), Союзу русинів і українців Хорватії і Спілки українців Боснії. Та недовге було життя цієї всесоюзної організації, про яку ми так довго мріяли. Вже в 1991 році у Хорватії вибухла війна. В наслідок цього Союз русинів і українців Хорватії виступає з Союзу русинів і українців Юґославії, а Спілка українців Боснії у вихорі війни перестає діяти. Та коли Сербія і Чорногорія утворили спільну державу, третю Юґославію, Союз русинів і українців Воєводини (Сербії) переіменувався на Союз русинів і українців Юґославії і саме цю організацію я представляю. Тут хочу висловити свій глибокий жаль, що не можу говорити від імени українців і русинів, які проживають у Боснії і в Хорватії, бо вони дійсно являють собою одне тіло, пов'язане не лише спільною історією, але й численними родинними зв'язками. Та сподіваюся, що прийде час і до членства Світового Конґресу Українців будуть прийняті і організації боснійських та хорватських українців.

Теперішній Союз русинів і українців Юґославії, який охоплює, як я вже сказав, лише тих українців і русинів, які проживають у Сербії, переживає важкі часи, як і ціле суспільство, в якому ця організація існує. Та крім матеріяльних злиднів, викликаних ембарґо, крім страху за майбутнє, українці і русини мають ще і свої додаткові проблеми. Ці проблеми маніфестують себе у відносинах внутрі Союзу і так само у відношенні держави до Союзу.

Щодо внутрішніх проблем Союзу русинів і українців Юґославії, то вони спровоковані ідеологією „політичного русинізму", ідеологією, головним носієм якої є проф. Роберт Павло Маґочі, який, до речі, є завідуючим катедрою української історії в Торонтонському університеті. Ця ідеологія, яка у своїй основі має хибне твердження, що русини, тобто лемки, бойки і гуцули, є окремою слов'янською нацією, яка не має нічого спільного з українцями, широко і голосно пропаґується на Закарпатті, у Словаччині, Польщі та Юґославії. Прихильники цієї ідеології у Юґославії заснували свою організацію Русинську Матку, яка розпалює антиукраїнські настрої між юґославськими русинами. Владика Крижевацької епархії Славомир Мікловш до цієї пори ставився з прихильністю до об'єднання русинів і українців. Та з недавнього часу, за твердженням голови Союзу русинів і українців д-ра Юліяна Тамаша після того як Владику відвідав проф. Маґочі, Владика Славомир почав фаворизувати русинів, заборонив о. Романові Мизеві далі бути головою Союзу русинів і українців Юґославії, а журнал „Дзвони", що його почали видавати свідомі русини і українці, всіма силами пробує поставити під контроль русинських сепаратистів.

Юґославська, тобто сербська держава не лишається осторонь цих процесів. Хоч декляративно вона підтримує Союз, хоч старається мати якнайкращі стосунки з Україною, з якою Сербія має величезний торговельний обмін, насправді державні органи фінансово і морально підтримують Русинську Матку та її видання „Руське Слово". Мета цієї політики ясна, тобто вона та сама, що і політика попереднього комуністичного уряду: затримати русинів у рамках Юґославії, не допустити до відродження їхньої української свідомости і таким чином якнайшвидше асимілювати їх, тобто сербізувати.

Це основні і найбільш болючі проблеми Союзу русинів і українців Юґославії і щоб їх вирішити, нам потрібна допомога Світового Конґресу. Поперше, думаю що потрібним є невтралізувати діяльність професора Маґочі, яка є руйнівною не лише для русинів і українців Юґославії, але й для українства у Словаччині, Польщі і Україні, де русинські сепаратисти вже мають свій уряд в екзилі. Подруге, потрібно звернутися до уряду Юґославії з вимогою сприяти природному процесові об'єднання русинів і українців як частин однієї нації. Потретє, потрібно звернутися до Уряду України, який мав би через свої дипломатичні шляхи поклопотатися перед урядом Юґославії, щоб русини і українці у Юґославії були трактовані як один народ, про якого Україна дбає.

Тільки спільні дії Уряду України і Світового Конґресу Українців можуть дати позитивні для нас наслідки.

Історична подія у Києві

Багато незабутніх подій пережила Україна за останні роки. Найважливішою з них було проголошення незалежности української держави у 1991 році. То було справді переломова подія у нашій історії.

У зв'язку з проголошенням незалежности відновлено в Україні свободу релігії. Досі, за винятком Української Греко-Католицької Церкви, у Києві кожний обряд чи віровизнання мали свого постійного представника. Ця ситуація змінилася настільки, що рішенням Синоду Української Греко-Католицької Церкви у листопаді 1995 року створено, за благословенням Святішого Отця, екзархат Києво-Вишгородський з осідком у Києві. На екзарха вибрано Владику Любомира Гузара.

Інтронізація екзарха відбулася у неділю, 2-го червня ц.р. у каплиці на Аскольдовій могилі, тому що досі у Києві Українська Греко-Католицька Церква не має храму, лише є кілька каплиць. Св. Літургія почалася о год. 12:00 полудня. О год. 11:40 приїхав Владика Любомир, одягнений у чорну монашу кирею і з каптуром на голові. Він належить до старого монашого чину оо. Студитів і є архимандритом. Його зустріла велика процесія з образом Матері Божої та з хоругвами. Після привітання хлібом і сіллю та гарних слів дітей і представників старших його впроваджено перед престіл до традиційного вдягнення єпископських риз. Св. Літургію попередило відчитання Владикою Павлом Василиком особистого листа з побажаннями від Патріярха і Кардинала Мирослава Любачівського. Опісля о. Іван Дацько прочитав грамоту установлення екзархії й іменування Владики Любомира екзархом Києва і Вишгороду. До Служби Божої спів чудово хор. Після євангелії екзарх сказав гарно обдуману коротку проповідь. Під кінець Св. Літургії промовляв Папський нунцій Антоніо Франко та Патріярх Української Православної Церкви Київського Патріярхату Філярет. Обидва привіти були сердечного, дуже приязного змісту. В кінці відспівно численні многоліття. Урочисті відправи звеличали своєю присутністю, крім Папського нунція і Патріярха Філярета, єпископи Української Греко-Католицької Церкви Павло Василик, Юліян Вороновський, Михаїл Колтун, Іван Маргітич, Василь Медвіт і Михайло Сабрига. Гарна, соняшна погода і велика кількість присутніх причинилися до звеличення цієї події. Телевізійні станції і преса були численно заступлені і перебіг інтронізації широко подано по цілій Україні.

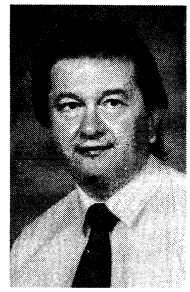

Києво-Вишгородський екзарх владика Любомир Гузар служить св. Літургію у каплиці на Аскольдовій могилі у Києві

Після Богослужби відбувся для запрошених гостей обід. Перед присутніми виступала українська молодь, дуже гарно підготована сестрами-служебницями і василіянками, які щиро вітали свого духовного провідника. Під час обіду, яким проводив Ігор Ожиївський, промовляли Владика Василик, Владика Вороновський, отець Шевців з Австралії, отець Музичка з Риму, голова державної комісії при Міністерстві для справ релігії Анатолій Коваль та від сестри Владики Любомира, Марти, яка не могла бути присутньою, і від родини — З. Васильkевич. Він так-ож прочитав привіт від Крайового Патріярхального Товариства у ЗСА. В кінці промовив Владика Любомир, висловлюючи подяку усім, а у першу чергу Всевишньому, та просячи про співпрацю на майбутнє. Вірю, що від того дня почалася нова ера у житті наших сестер і братів, католиків в Україні, які врешті мають у Києві свого постійного духовного провідника.

Зенон Васильkевич

В Дітройті помер М. Хрін

Св. п. М. Хрін

В середу, 1-го травня 1996 року, на 49-му році життя помер активний член української громади в Дітройті — Мирослав Хрін.

Від самого дитинства М. Хрін брав жваву участь в громадському житті. Дитиною та юнаком належав до СУМ, осередку ім. Гетьмана Пилипа Орлика в Дітройті. Танцював, співав, грав у футбол, бував на різних апелях і здвигах, таборував.

У студентських роках М. Хрін був ентузіястичним членом Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського і співредагував студентський журнал "Соняшник". Став головою осередку ТУСМ і членом Крайової управи. На Вейнському стейтовому університеті в Дітройті, де студіював політичні науки, був головою Слов'янського клюбу. Організував і був учасником ряду антисовєтських демонстрацій.

Після закінчення університету М. Хрін продовжував свою участь в громадському житті. Працював в організаціях присвячених боротьбі за людські права. Був довголітнім членом Комітету в Обороні Людських Прав в Україні. В 1983 році поїхав до Ню Орлінс, де з іншими пікетував совєтський корабель „Маршал Конєв" у невдалій спробі визволити українського моряка Мирослава Медведя.

Згодом М. Хрін включився до місцевого відділу Української Американської Координаційної Ради (УАКР) та зорганізував ряд важливих і цікавих акцій та імпрез. У 1991 році, коли Україна приготовлялася до референдуму на питання чи їй „бути чи не бути", М. Хрін виїхав уперше в Україну, де активно включився до кампанії за незалежність. Роз'їжджав по всіх регіонах, намовляючи непевних голосувати за українську незалежність. Пробув в Україні кілька місяців, де зложив свою „цеголку" в будові вільної України. Коли згадував про свою подорож в Україну, завжди казав, що це був найкращий мо-мент — найбільша подія в його житті.

Під час своєї подорожі по Україні М. Хрін запізнав свою майбутню дружину Світлану, яка в той час танцювала в Одеському Балетному Театрі. Випускниця кращих шкіл клясичного танку в Петербурзі, Світлана виступала по всіх великих містах України і колишнього Союзу. З нею після повороту до Америки М. Хрін відкрив професійну школу балету, де він був адміністратором.

Коли повернувся до ЗСА, М. Хрін знов заанґажувався до громадської праці. Крім діяльности в УАКРаді, він включився до праці при українській автокефальній православній церкві св. Андрія Первозванного, де був членом Парафіяльної ради, а згодом її головою. Крім громадської праці, Мирослав, який мав добре знання іміґраційних законів, правил і процедур, помагав багатьом новим іміґрантам з України, Польщі, Білорусі та інших країн оформлювати належні документи. У широкому колі його знайомих і друзів були люди різних національностей.

В 1993 році народилася Світлані та Мирославові доня Маруся, а згодом синочок Юрій. М. Хрін зажив щасливим родинним життям. Тішився діточками, талантом своєї молодої дружини, успіхом танцювальної школи.

Та літом 1995 року М. Хрін несподівано почав хворіти, а восени почув страшну діягнозу: рак. Мирослав, який ще недавно був таким активним, таким зайнятим, ніяк не хотів і не міг примиритися з діягнозою лікарів. Усвідомлюючи, що перемога над недугою з кожним днем стає менш надійною, Мирослав просив своїх друзів, щоб заопікувалися його діточками і допомогли дружині виховати їх в патріотичному українському дусі. Мирослав в останніх днях ще з більшою завзятістю, здавалося, тримався за ниточку життя. Мабуть, щоб дочекатися народження третьої дитини. І так сталося. Дочекався народження доні, якій дружина дала ім'я Мирося в честь батька, якого дитинка ніколи не знатиме. За кілька годин після народження своєї донечки, Мирослав здав бій з сильнішим ворогом — недугою і залишив цей світ.

Похорони М. Хріна відбулися в суботу, 4-го травня, з церкви св. Андрія, де він недавно вінчався і де христилися його діточки. Похоронні молитви над домовиною покійного промовляв його довголітній духовний дорадник і вчитель Владика Олександер Биковець. Члени хору, всі добрі друзі покійного, зворушливо доспівували. Тіло покійного М. Хріна похоронено на кладовищі Воскресіння поблизу Дітройту.

Добра пам'ять про нього завжди залишиться з нами, його друзями.

Ярослав М. Березовський

ЧИ ДІЙДЕ...

(Закінчення зі стор. 1)

ще зґвалтування під час війни в Боснії. За даними Міжнародного трибуналу, до цього роду злочинів вдавалися всі учасники конфлікту — і хорвати, і мусулмани, проте саме серби найчастіше і найпослідовніше використовували зґвалтування як засіб залякування і тероризування населення. За один лише 1992 рік сербські вояки зґвалтували 20,000 мусулманок, у тому числі десятки неповнолітніх.

Суд звинувачує також провідників боснійських сербів Радована Караджіча та генерала Ратка Младіча в тому, що зґвалтування, тортури і вбивства полонених під час війни здійснювалися з їхнього відома і, правдоподібно, за їхньою згодою. Донедавна Р. Караджіч не лише відкидав ці звинувачення, а й, взагалі, називав суд некомпетентним і недостатньо повноважним, аби втручатися у сербські справи. Під тиском світової спільноти він змушений був, однак, зрезиґнувати, передавши провід над боснійськими сербами своєму заступникові Біляні Плавсичові. Крім того, він уповноважив бєлградського адвоката Ігора Пантеліча захищати свої інтереси в Газі, тим самим уперше визнавши авторитет Міжнародного трибуналу.

Справа врегулювання боснійської кризи заторкувалася зокрема на недавній зустрічі керівників "Великої сімки" в Ліоні. Своє головне завдання вони вбачають в організації справді вільних, демократичних виборів у Боснії-Герцеговині в половині вересня цього року. А для цього слід заздалегідь невтралізувати найбільш крайні, екстремістські сили як з хорватсько-мусулманського, так і з сербського боку.

Зокрема, на вимогу З'єднаних Стейтів, боснійський уряд припинив військову співпрацю з Іраном і відіслав назад 2,000 іранських добровольців, що брали участь у війні з сербами. Натомість ЗСА мають надати 100 млн. дол. допомоги для вишколу й переозброєння боснійсько-хорватської армії і поліції.

Ознака...

(Закінчення зі стор. 2)

зації місцевого люмпеніяту та обивательства. А оскільки ситуація у нас значно більш запущена, ніж у Балтії, тобто маємо багато зрусифікованих етнічних українців, то й перші кроки до оздоровлення мають бути набагато гострішими. Отже, мусимо починати так, як свого часу це зробили балтійці: впроваджувати українську мову у всі сфери життя. Тобто на російськомовні пресу та літературу мають бути встановлені акцизні збори на рівні 100-300 відсотків (на деякі російські видання, найбільш ворожі до України, такі збори можуть досягати 500 відс.). На російськомовну зовнішню та іншу масову рекляму (у пресі, наприклад) мають бути запроваджені відчутні штрафи. У суспільному житті мусимо піти ще далі. Якщо балтійці запровадили іспит з мови як критерій отримання громадянства, то нам, очевидно, доведеться запроваджувати іспити на льояльність. У програму їх входитимуть, звичайно, мова, історія та основи культури України, а також психологічна співбесіда (може, навіть із застосуванням детектора брехні) на предмет виявлення антипатій чи ворожих намірів до України. Особа, що не склала такого іспиту, автоматично вважається небажаним чи сумнівним щодо льояльности елементом, і, як наслідок, не може обіймати посади на державній службі чи, наприклад, працювати у засобах масової інформації. І в цьому немає нічого „фашистського", адже той, хто бажає стати громадянином ЗСА, здавна складає подібні іспити, а у Швайцарії іноземець (особливо з післясоціялістичних країн) взагалі має доводити перед судом свою льояльність у випадку подачі прохання на постійне проживання (навіть не на громадянство!). То чи не була б виправданою така процедура для жителів України?

Звичайно, йдучи цим шляхом, ми зазнаємо шаленого опору і тиску з боку Москви та й від доморощених московських запопадників. Але, поперше, і балтійці відчували ненабагато менший тиск на себе, подруге, маємо прикінцеву мету — національну державу без могутньої п'ятої колони. Щоправда, невідомо, який уряд та президент візьмуть на себе сміливість розпочати впроваджувати в життя подібну програму...

ПРЕЗИДЕНТСЬКА КОМІСІЯ у справі розвідки представила Б. Клінтонові 53-сторінковий звіт, в якому признається, що агенти СІ-Ай-Ей у Ґватемалі „резонно підозріваються" у серйозних порушеннях прав людини, які вони „замовляли, плянували і здійснювали від 1984 року". У звіті також сказано, що Сі-Ай-Ей „ своєчасно дізнавалося" про багато таких підозрінь, але інформувало Конґрес про свою діяльність у Ґватемалі і не звертало уваги на порушення прав людини, які там творилися. Президент доручив комісії дослідити цю справу у зв'язку з тим, що у 1990 році в Ґватемалі був убитий громадянин ЗСА Майкл Дейвин, а в 1992 році — ґватемальський партизан-анархіст Ефраїм Бамака, одружений на громадянці ЗСА юристці Дженніфер Гарбюр.

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД стейту Ню Йорк — одноголосно залишив у силі закон 1994 року, згідно з яким водій (шофер), затриманий за їзду у нетверезому стані, негайно позбавляється права їзди. Апеляційна інстанція постановила, що цей закон не порушує конституційного права американців на покарання на присуд суду. Апеляційний суд прийняв це рішення у відповідь на скаржу Майкла Прінґла, якого у січні минулого року заарештували, бо він був п'яний за керівницею авта. М. Прінґла позбавили прав їзди, але суддя Верховного суду скасував це рішення, бо суд над Прінґлом ще не відбувся, а тому він був позбавлений права на захист.

РОЗПРОДАЖ КАРТИН Л.МОРОЗОВОЇ

Гантер, Н. Й. — Тут у четвер, 4-го липня, почнеться великий літній розпродаж картин мисткині Людмили Морозової. Мета — збирання фондів на відбудову Свято-Михайлівського Собору в Києві.

Ґлен Спей в поклоні українським героям

Україно, свята Мати Героїв...!

Коли читаємо історію українського народу й історії інших народів, то з певністю можемо сказати, що Україна є Матір'ю Героїв. Її сини й дочки боролися, жили й працювали для неї і вмирали з її ім'ям на устах.

Наш дорогий чорнозем збуджував заздрість у багатьох наших сусідів. Кожний з них хотів бути власником тієї землиці, що так щедро родить золоту пшеницю. Вони, наші сусіди „вогнем і мечем" старалися загарбати для себе українські землі, а українця-власника тієї землі, якщо не знищити фізично, то зробити його невільником, дешевою робочою силою, кріпаком. То ж не диво, що українці боролися не роками, але віками за свою землю, за свою хату, за свою родину, за свій чудовий край — Україну!

Місяць травень, один з найкращих у році, в якому ми, українці вшановуємо наших героїв — тих, що віддали життя за Україну.

Як кожного року, так і цього, заходом Відділу ООЧСУ в Ґлен Спей, Н. Й. відбулася імпреза в пошану цим безсмертним, знаним і безіменним героям України. Ми вибираємо символи нашої визвольної боротьби, постаті, які в даний час провадили й очолювали цю визвольну боротьбу й загинули смертю героїв від рук московських висланників.

Наша українська громада в Ґлен Спей невелика, але жива й активна, зокрема Відділ ООЧСУ.

Програму свята, яка складалася зі слова й пісні, підготовила культурно-освітня референтка Тамара Лихолай. Виконавцями були члени Відділу, які дуже інтенсивно й детально підготовляли програму цього свята, щоб воно випало гідно й гарно. В програмі брали участь також і гості — наші діточки-декляматорки Оксанка Якуненко і Наталочка Більчук, котрі так гарно виконали вірші про наших героїв. В програмі брала участь також Марійка Гуґель, мешканка нашого села.

Святочну доповідь приготовила й виголосила всіма шанована мешканка нашого села Ольга Линник. Прелеґентка дуже вміло й глибоко проаналізувала українську визвольну боротьбу, починаючи від княжих часів, почерез козаччину аж до наших часів. Доповідь була підготована без зайвої фразеології і дуже на часі.

Прелеґентка довше зупинилася на постаті Отамана Симона Петлюри, 70-річчя смерти котрого припало якраз на цей рік. Підкреслила вартості Отамана Петлюри, як людини-патріота, котрий був рівночасно знаменитим журналістом і публіцистом, життя якого пройшло на службі українському народові й Україні й котрий загинув, був замордований за наказом Москви.

Дальше насвітлила значення і вплив Українських Січових Стрільців і 4-го Універсалу на розвиток української національної свідомости. Відтак перейшла до Української Військової Організації з її славним провідником полк. Євгеном Коновальцем, до Організації Українських Націоналістів з її геройським провідником Степаном Бандерою, котрі були замордовані з наказу Москви.

Згадала про героїв Крут і Базару та перейшла до Української Повстанської Армії з її леґендарним командиром Романом Шухевичем — Тарасом Чупринкою і це пов'язала з Першою Українською Дивізією, вояки, якої боролися під чужими прапорами за українську справу. Всіх їх в'язала одна й нерозривна велика візія — візія Незалежної, Соборної Української Держави.

Розповіла і про новітніх борців за українську самобутність — борців, які воювали живим словом, за що каралися та гинули по тюрмах, психушках, на засланні в Ґулаґах зловісного Совєтського Союзу. Їхні слова будили українську національну свідомість, що була приспана століттями тяжкої неволі, як московської так і польської.

Зупинилася над найновішими подіями в Україні, над проголошенням незалежности України й виходом України з СССР, над референдумом, який зараз вже є історичним фактом. Сказала, що твердження, буцімто ми дістали вільну Україну без пролиття крови, не є правильним, бо український народ пролляв стільки крови в боротьбі за незалежність, що в тій крові можна б втопити наших ворогів. Закінчила свою доповідь словами: „тільки завдяки поляглим героям — ще не вмерла Україна".

Присутні на залі, яка була виповнена вщерть, нагородили прелеґентку Ольгу Линник довгими оплесками.

Голова Відділу Василь Босак відкрив свято на початку, як рівнож при кінці подякував присутнім за участь усім, хто причинився до успіху нашого національного свята. Українським національним гимном „Ще не вмерла Україна...", що відспівали всі присутні, закінчено свято.

Ми всі склонім наші голови в доземному поклоні перед жертвою життя наших героїв і пам'ятаймо завжди, що їхня кров не була пролита марно, що на гробах і могилах встала вільна й соборна Україна!

Евфрозина Мартинець

ПОДІЇ

ТОВАРИСТВО „КОЗУБ" ПРОДОВЖУЄ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ

Торонто (М. Ґ.). — Тут 20-го червня ц. р. відбулися Річні збори товариства „Козуб". Вибрано нову Управу, яку очолили Валентина Родак (голова), Ірина Завадська (секретар) та Маруся Наумчук (касир). До складу Контрольної комісії увійшли Петро Ґамула, Оксана Кузан і Ростислав Василенко. Восени ц.р. товариство влаштовує ювілейний вечір для відзначення 40-річчя „Козуба", ряд ілюстрованих доповідей про забуті сторінки нашої культури та плянує вистити друге, справлене видання ювілейної книги „Козуба".

Українці Ню Йорку відзначать прийняття конституції України

Джерзі Сіті, Н. Дж. У вівторок о год. 5:30 вечора відбудеться в залі Народного Дому при 140-142 Друга авеню в Ню Йорку велике святочне зібрання — ним буде відзначено знаменний факт схвалення першої Конституції незалежної України.

Свято організують усі українські організації міста Ню Йорку за ініціятивою і в порозумінні з українськими дипломатами, працівниками місії України в ООН. Головним промовцем буде голова місії амбасадор Анатолій Зленко.

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що 28-го червня 1996 р. з волі Всевишнього, відійшла у вічність на 88-му році життя

бл. п.

ЮЛІЯ ДЕМЧЕНКО

З ДОМУ ЖИТАР

ПОХОРОННІ відправи відбулися у вівторок 2-го липня 1996 р. в українській православній церкві св. Софії в Байоні, Н. Дж. Тлінні останки спочили на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з родиною та приятелями, що в понеділок 1-го липня 1996 р. після довгої, важкої недуги, упокоїлася в Бозі на 83-му році життя

СВ. П.

ОЛЕНА МАРІЯ

РАКОВСЬКА

з дому ПАЦАНОВСЬКА

ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю 5-го липня 1996 р. з церкви св. Івана Хрестителя в Riverhead, L.I., NY, на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В жалі й смутку залишилися:

муж	— МИРОСЛАВ
син	— ЮРІЙ
синова	— ЛЕСЯ
внуки	— ЛЕВКО і СОФІЙКА
тіточні сестри	— ЯРОСЛАВА КОВЧ і ЛЕСЯ ФЛЬОРЧУК з родинами.

Вічна їй пам'ять!

ГОТУЮТЬСЯ ДО ВИСТУПІВ В АТЛАНТІ

Жіноча кошиківська збірна України — третя

В половині травня ц. р. в Аделайді, Австралія, закінчився передолімпійський міжнародний турнір жіночих збірних гри в кошиківку, у якому зміряли свої сили репрезентантки Австралії, ЗСА, України і Куби. Усі чотири збірні виступатимуть в Атланті в одній групі.

Згідно з вислідами змагань цього турніру, першунками вийшли американки (6 перемог), дальші місця зайняли: австралійки (4 перемоги), українки (одна перемога) і кубанки (одна перемога). Щоб вирішити, котра збірна займе 3-тє місце, відбулася додаткова зустріч збірних України й Куби, в якій українки здобули рішучу перемогу.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Сергій Бубка на висоті

Минулого тижня з нагоди закінчення будови головного Олімпійського стадіону в Атланті у його відкритті взяв участь віцепрезидент Ал Гор, відбулися пробні легкоатлетичні змагання з участю чолових олімпійців ЗСА і деяких інших країн. Між цими легкоатлетами змагався теж репрезентант України, трикратний чемпіон світу, чемпіон Олімпіяди в Сеулі, багатократний рекордсмен у стрибку з жердиною Сергій Бубка. Ця передолімпійська проба випала для Бубки досить вдало, він осягнув висоту 6 м 03 см і здобув 1-ше місце.

Для Сергія Бубки цьогорічна Олімпіяда в Атланті буде третьою: в Суелі, як вже згадано, він здобув золоту медалю, в 1992 році в Барсельоні йому не пощастило. Сергій серйозно готується до виступу в Атланті, вправляє, як недавно сказав журналістам, „до сьомого поту". Я хочу, сказав Бубка, показати в Атланті, високий результат. Поразка в Барсельоні, надіюся, буде стимулюти, додасть мені додаткової сили для успішного виступу. Втримувати фізичну форму не є легко, в Атланті доведеться ще й поборювати спекотливий клімат. Треба буде настроїтися по-бойовому, щоб довести собі самому, що можна перемагати в будь-яких умовах.

Іннеса Кравець готується до змагань в двох конкуренціях

Іннеса Кравець — чемпіонка і рекордсменка світу, срібна медалістка Олімпіяди в Барсельоні в потрійному стрибку, дуже серйозно готується до виступів в Атланті, цим разом в двох конкуренціях: у потрійному стрибку і скоку в далечінь. В обидвох конкуренціях прагне здобути олімпійські медалі. Протягом довшого часу Іннеса тренувалася в Ізраїлі, де існують добрі можливості. Разом з нею були її тренер, лікар і масажист. Після першого етапу підготови Іннеса мала взяти участь в міжнародних змаганнях в Сан Павльо у Бразилії і Атланті. Вона звільнена від виступу за чемпіонат України, але не виключає зі своєї підготовчої програми і цих змагань. Свою успішну підготову завдячує щедрим спонзорам, які фінансують її далекі поїздки в різні країни світу.

„УСЦАК — Олімпійський Фонд

Додаток до листи — лютий до 1-го травня 1996 року: Лариса Заїка — 200 дол., Мирон і Марія Наваринські — 100 дол., Олег Лащенко — 25 дол., Омелян і Ірена Комарницькі — 20 дол.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА БАТЛІНЕР член УНС Відділу 343-го в Янґставні, Огайо померла 16-го березня 1996 року на 81-му році життя. Нар. 26-го грудня 1914 року в Ню Александрія, Па. Залишила у смутку брата Івана Тимочка і сестру Аґнес Тимочко. Похорон відбувся 20-го березня 1996 року на цвинтарі Оквуд в Шарон, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ПИЛИП ҐУЛА член УНС Відд. 204-го в Ню Йорку, Н.Й. помер 3-го лютого 1996 року на 78-му році життя. Нар. 24-го листопада 1917 року в Ню Йорку, Н.Й. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дружину Марію, сина Филипа мол., дочку Боніту Івашник. Похорон відбувся на Resthaven Memorial Gardens in Frederick, Maryland.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МИКОЛА МЕЛЬКО член УНС Відд. 239-го в Філядельфії, Па. помер 13-го квітня 1996 року на 87-му році життя. Нар. 22-го грудня 1908 року в Україні. Членом УНС став 1941 року. Залишив у смутку дружину Агафію, дочку Френсис Бокчелля і сина Данила Івана. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Олександер Пришляк, секр.

ПАРАСКА БАБЛЯК член УНС Відд. 458-го Т-ва ім. С. Петлюри в Гамільтоні, Канада померла 8-го вересня 1992 року на 83-му році життя. Нар. 1909 року в Башня Гуна пов. Любачів. Членом УНС стала 1944 року. Залишила у смутку двох синів. Похорон відбувся 11-го вересня 1992 року на цвинтарі Святого Гробу в Гамільтоні, Онт. Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

П. Тимків, секр.

МИХАЙЛО КАЧМАРЧИК член УНС Відд. 305-го в Магоні Сиԏі, Па. помер 11-го квітня 1996 року на 90-му році життя. Нар. 1-го жовтня 1906 року в Пансильванії. Членом УНС став 1924 року. Залишив у смутку сина Михайла, дочок Анну Марію Івенс і Мішел Міллер. Похорон відбувся на укр. цвинтарі св. Миколая в Магоні Сиԏі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Маргарета Гентош, секр.

ІГОР МАЛАНЧУК член УНС Відділу 86-го Т-ва УСК в Ню Йорку, Н.Й. помер 2-го травня 1996 року на 60-му році життя. Нар. 1935 року у Зборові, Україна. Членом УНСстав 1973 року. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Лізу з чоловіком Джімом. Похорон відбувся 4-го травня 1996 року на цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Сєрант, секр.

ЛЮДВІК ЯЦКІВ член УНС Відд. 86-го Т-ва УСК в Ню Йорку, Н.Й. помер 29-го квітня 1996 року на 76-му році життя. Нар. 1919 року в Україні. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку дружину Ольгу, сина Ярослава, дочку Любу з чоловіком Ярославом і Миросю, внуків Стефана і Христофора. Похорон відбувся 2-го травня 1996 року на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Сєрант, секр.

КАТЕРИНА ТЕРПКО член УНС Відд. 236-го Т-ва „Вільні Козаки" в Сеїр, Па. померла 17-го квітня 1996 року на 95-му році життя. Нар. 15-го червня 1900 року в Сеїр, Па. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку дочку Анну Бендак, невістку і зятя Вікторію і Ника Гілберта, сина Миколу Терпко, сестру Еву Горняк, невістку Дженні Скерпон Терпко, 7-ро внуків, 7-ро правнуків, троє пра-правнуків, племінників, племінниць і кузинів. Похорон відбувся на українському цвинтарі в Сеїр, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

КАРОЛИНА ЛИТВИНИШИН член УНС Відд. 488-го у Фенікс, Арізона померла 20-го березня 1996 року на 95-му році життя. Нар. 23-го січня 1902 року в Доппотові, пов. Калуш, Україна. Членом УНС стала 1955 року. Залишила у смутку дочку Ірену Белей, внуків Ірену Ґрент з мужем Говардом, Христю Бойко з мужем Петром, Діяну Деркач з мужем Григорієм , 8 правнуків і одну пра-правнучку, шваґра Осипа Литвинишина з дружиною Зенею, родину в Україні й Німеччині. Похорон відбувся 26-го березня 1996 року на Greenwood Memory Lawn Cemetery in Phoenix, Arizona.

Вічна Їй Пам'ять!

Віктор Швець, секр.

ЕВА КУЧВАРА член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сиԏі, Па. померла 23-го лютого 1996 року на 87-му році життя. Нар. 1-го листопада 1909 року в Ст. Меріс, Па. Членом УНС стала 1929 року. Залишила у смутку племінників Каролю Ґейдж, Дженет Брестенську, Еленор Мілліґа і Мері Енн Ґрент. Похорон відбувся 27-го лютого 1996 року на укр. кат. цвинтарі у Форд Сиԏі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Турко, секр.

МИХАЙЛО ТЕСЛЮК член УНС Відд. 240-го Т-ва ім. пол. Е. Коновальця в Пармі, Огайо помер 11-го квітня 1996 року на 72-му році життя. Нар. 17-го вересня 1923 року в Товмачі, Україна.. Членом УНС став 1956 року. Залишив у смутку дружину Анну, дочку Мирославу і братів на Україні Петра і Володимира та сестер Стефу й Іванку. Похорон відбувся 15-го квітня 1996 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Богдан Семків, секр.

ІВАННА ЛІЩИНСЬКА член УНС Відд. 430-го Т-ва „Дністер" у Філядельфії, Па. померла 13-го січня 1996 року на 73-му році життя. Нар. 1922 року в Бориславі, Україна. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку сестру Ірену Козак з родиною. Похорон відбувся 20-го січня 1996 року на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Микола Пришляк, секр.

ЕВСТАХІЯ ОСТРОВСЬКА член УНС Відд. 423-го в Чикаґо, Ілл. померла 9-го березня 1996 року на 88-му році життя. Нар. 16-го жовтня 1907 року в Україні. Членом УНС стала 1951 року. Залишила у смутку дочку Надю Гук. Похорон відбувся 12-го березня 1996 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Віра Ґоєвич, секр.

ДЖЕЙМС ГНАТНИК член УНС Відд. 320-го Т-ва Пресвятої Тройці в Балтиморі помер 27-го березня 1996 року на 78-му році життя. Нар. 1917 року в Коннектикат, ЗСА. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дружину Анну Гнатник з великою родиною в Балтиморі та околиці. Похорон відбувся 29-го березня 1996 року на цвинтарі Святого Серця Христового в Балтиморі, МД.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Радь, секр.

НАТАЛІЯ БОЙКО член УНС Відд. 240-го в Клівленді, Огайо померла 21-го лютого 1996 року на 83-му році життя. Нар. 15-го вересня 1913 року в Україні. Залишила у смутку Павла Хмелівського. Похорон відбувся 23-го лютого 1996 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар.

МИХАЙЛО МОГИЛА член УНС Відд. 266-го Т-ва ім. Івана Франка в Амстердамі, Н.Й. помер 8-го травня 1996 року на 78-му році життя. Нар. 1917 року в Яворові, Україна. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку дружину Пазю, доньок Яроалаву Могилу, Анну Сибулу, Стефанію Робертс, внучку Сузен Сибулу і внука Шона Сибулу. Похорон відбувся 11-го квітня 1996 року на цвинтарі св. Миколая в Амстердамі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Володимир Кривулич, секр.

МИКОЛА РОМАНКО член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж. помер 6-го грудня 1995 року на 83-му році життя. Нар. 18-го грудня 1911 року. Членом УНС став 1929 року. Залишив у смутку дітей Миколу Ричарда і Марґарету Ґорбі. Похорон відбувся 11-го грудня 1995 року на цвинтарі св. Петра в Ню Брансвик, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Ярослав Завійський, секр.

КАТЕРИНА ХЕРОІМ член УНС Відд. 399-го Т-ва „Леви" в Чикаґо, Ілл. померла 12-го квітня 1996 року на 92-му році життя. Нар. 10-го липня 1903 року в Україні. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку дочку Олександру Павленко з мужем Василем, сина Михайла з дружиною Ніною, внуків Миколу, Віру і Марусю, правнуків Трасі, Миколу, Лору і Таню. Похорон відбувся 17-го квітня 1996 року на цвинтарі Елмвуд в Рівер Ґров, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Роман, Б. Припхан, секр.